

Numărul II. Oradea-mare 12/25 martie 1900. Anul XXXVI.

Apare duminica. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Ziua învierii.

Epilog dramatic în 3 acte

de

Henric Ibsen.

(Urmare.)

Ulfheim (se scoală și el.) Veniți? Sunteți semeată, doamna mea. Să vedeți cum hăpăesc blestemații mei de copii! Î-o plăcere să-i vedeți cum dau pe gât oase întregi. Și n' înțelegi în timpu-ăsta vom vorbi despre escursiunea noastră pe munți. (Dă după colțul hotelului. Maja îl urmează. Aproape în același timp ese și streina din pavilion, se așază la masă pentru a-și bea laptele, dar, când să ducă paharul la gură, se oprește și pironesește pe Rubek ochii ei mari, fără expresie.)

Rubek (rămâne la masa lui, uclându-se și el (intă la streina. Apoi se scoală, face câțiva pași spre ea, se oprește și-i zice 'neet.) Te recunosc foarte bine, Ireno.

Streina (cu voce stinsă.) Me mai poți recunoaște, Arnold?

Rubek (evitând a răspunde.) Va să zică me recunoști și tu pe mine?

Streina. Cu tine-î eu totul altul.

Rubek. Cum adică?

Streina. Tu tot mai trăești?

Rubek (nepricepând.) Mai trăește?

Streina (apare în același timp.) Cine eră cealaltă? Care eră cu tine, colo... la masă?

Rubek (codindu-se puțin.) Acea?... Eră... femeea mea.

Streina (dă încetinel din cap.) Așa. Bine, Arnold. Va să zică una care nu me interesează.

Rubek (nesigur.) Nu, se înțelege.

Streina. Așa dar una pe care-ai luat-o după moartea mea.

Rubek (fixând-o de odată.) După...? Cum ai dis, Ireno?

Irena (evitând a răspunde.)... Dar copilul? Ia

spune-mi: e bine copilul? Îmi supraviețuește? În cine și renume?

Rubek (suride ca de-o îndepărtată aducere-aminte.) Co-

Favorita mamei.

pilul nostru... a! da! Așă o numiam noi pe atunci.

Irena. Pe când trăiam și eu.

Rubek (căutând să ia un ton mai vesel.) „Copilul nostru“ e renumit în lumea întreagă, Ireno. De sigur că ai citit și tu despre asta.

Irena (dă din cap.) Și a făcut celebru și pe tatăl seu. Așta eră idealul tu.

Rubek (incet, mișcat.) Toate, toate, numai ție ți le datorese, Ireno. Ți mulțumesc, ți mulțumesc.

Irena (meditând.) Dacă aș fi usat cu pe atunci de dreptul meu natural!...

Rubek. Ce-ai fi făcut?

Irena. Aș fi ucis copilul.

Rubek. Ucis!

Irena (șoptind.) L-aș fi ucis înainte de a te fi părăsit. L-aș fi făcut praf, praf, sdrobindu-l de pământ.

Rubek (reproșează și clătină din cap.) N'ai fi făcut așă, Ireno. Nu ți-ai fi luat pe suflet un așă păcat.

Irena. Nu, de oare ce pe atunci nu me îndemnuă inima la așă ceva.

Rubek. Dar mai târziu? După aia?

Irena. După aia am ucis de nenumărate ori. Ziua 'n amiaza mare și noaptea pe 'ntunerec. Am ucis eu ură, cu patima, răsbunându-me, torturând.

Rubek (se apropie de tot de masă și întreabă incet.) Ireno, spune-mi odată — după atâția ani — de ce m'ai părăsit atunci? De ce ai dispărut așă de fără urmă, de nu te mai puteam întelni?

Irena (clătină înclină din cap.) Ah! Arnold! La ce să-ți mai spun asta... acum când am trecut peste ele!

Rubek. Te vei fi amoresat poate de altul?

Irena. Numai de unul an fost eu amoresata și aceleia nu i-a mai trebuit iubirea mea, nu i-a mai trebuit viața mea.

Rubek (schimbând vorba.) Hm! Să lăsăm în pace trecutul.

Irena. Da, da. Să lăsăm în pace ceea ce pentru mine e acum dincolo.

Rubek. Dar unde te-ai ascuns, Ireno? Cât te-am căutat eu și par' că te 'nghitișe pământul!

Irena. Eă m'am afundat în întunerec, pe când copilul a remas la lumină.

Rubek. Ai pribejit mult prin lume?

Irena. Da. În multe țeri și împărății.

Rubek (privind-o compătimitor.) Și ce-ai făcut, Ireno?

Irena (indreptând ochii spre el.) Stai puțin să me gândesc... Da... Acum mi-aduc aminte. M'am espus în teatrele de Varietati... ca statue, goala, în tablouri vit. Și-am câștigat mulți bani. Așta nu eram obișnuita s'o fac la tine. Tu n'aveai de loc, Apoi am dat peste societati de oameni de viața și de petrecere, peste oameni cărora le puteam înfocare lesne capul. Nici asta n'o faceam la tine, Arnold. Tu erai neclintit

Rubek (grăbindu-se a o întreba.) Și... atunci te-ai măritat?

Irena. Da, cu unul din ei.

Rubek. Și ce-i bărbatul tu?

Irena. Eră un diplomat înalt, originar din America de Sud. (Privește în gol cu un suris increment.) În cele din urma l-am zapăcit, l-am inebunit, l-am turbat. Sa-l fi vedut. Ce caraghioase erati primele fase. Și aș fi ris meru în mine — dacă aș mai fi avut ceva înaustrul meu.

Rubek. Și unde-i acum?

Irena. Pe-ai ei undeva, într'un cimitir. Are un monument frumos și impunător, iar prin creer i-a șuerat un glonte.

Rubek. S'a sinucis?

Irena. I-a plăcut să-mi ia 'nainte.

Rubek. Și nu-ți pare reu de el, Ireno?

Irena. De cine?

Rubek. Ei... de dl de Satow.

Irena. Nu-l chemă Satow.

Rubek. Nu?

Irena. Pe-al doilea bărbat al meu il chiamă Satow. Așta e Rus.

Rubek. Și unde se mai află acum?

Irena. Departe de-ai ei. La minele de aur, din Urali.

Rubek. Va să dică: trașee acolo?

Irena (dând din umeri.) Trașee! trașee? La dreptul vorbind, l-am ucis și pe el.

Rubek (înfiorându-se.) Ucis!

Irena. Cu un pumnal pe care l-am totdauna în patul meu.

Rubek (pasionat.) Nu te cred, Ireno.

Irena (zimbând liniștită.) Poți să me crești, Arnold.

Rubek (privind-o simpatie.) N'ai avut nici un copil, Ireno?

Irena. Ba da!... Mulți.

Rubek. Și unde sunt?

Irena. I-am ucis.

Rubek (sever.) Iar minți.

Irena. Dacă-ți spun că i-am ucis!... Î-am ucis eu sete, cum venia în lume sau și mai de vreme, eu mult mai de vreme... unul după altul.

Rubek (sdrobit și serios.) E un duh misterios în toate cele ce-mi spui.

Irena. Nu-s de vina eu. Fiecare cuvânt pe care ți-l spun, mi-e șoptit la ureche.

Rubek. Eă cred că sunt singurul care ghicese înțelesul.

Irena. De sigur, tu vei fi acela.

Rubek (se reazemă cu mâinile de masă și o privește pe Irena adânc în ochi.) Ireno, în sufletul tu a plesnit vre-o coardă.

Irena (bland.) Așă se întemplă totdauna când moare o femeie tinera și plina de viață.

Rubek. Mai lasă la o parte părerile astea greșite, Ireno. Tu trăiești, nu vești? Trăiești, trăiești cu adevărat.

Irena (se ridică incet și dice tremurând.) Am fost nevastă ani de zile. Mi-au legat mâinile la spate și m'au aruncat într'o groapă adâncă și întunecoasă. Groapa avea la ușe gratii de fer și avea pereții captușiți așă că nimeni de pe pământ n'aușea vactele celor îngropați. Dar incet — incet, am început acum să inviez. (Șade.)

Rubek (după o scurtă pauză.) Și crești că eu sunt vinovat, Ireno?

Irena. Da.

Rubek. Vinovat de ceea ce numești tu moartea ta?

Irena. Da, vinovat de moartea mea. (Cu un ton indiferent.) Dar de ce nu stai, Arnold?

Rubek. Imi dai voe?

Irena. Sești, sești... N'o sa 'nghești, n'ai teama. Căci nu cred să fii chiar sloiu.

Rubek (apropie un scaun de masă și șade.) Așă, Ireno. Acum fata-ne rar unul lângă altul ca 'n vremurile de demult.

Irena. Și la oare-care depărtare . . . tot ea în vremurile de demult.

Rubek (apropiindu-se.) Pe atunci trebuia să fie așa.

Irena. Trebuia?

Rubek (hotărît.) Da. Trebuia să fie o distanță între noi.

Irena. Așa? Adevărat, Arnold?

Rubek (urmând.) M'ai îți tu minte ce mi-ai răspuns când te-am întrebat dac' ai vrea să me 'nsoteșezi în pribegie?

Irena. Am ridicat spre cer trei degete și îți-am făgăduit să te urmez până la capătul pământului, cât voi trăi. Și să te servesc întru toate.

Rubek. Da model la opera mea de artă.

Irena. . . . În cea mai complectă goliciune.

Rubek (mișcat.) Și cum m'ai servit, Ireno! Cât de curajoasă! Cu atâta bucurie și fără șovăire.

Irena. Da. Te-am servit cu toată pornirea sângelui elocotitor al tinereții mele.

Rubek (aprobând din cap și cu o privire recunoscătoare.) Ai toată dreptatea să-mi spui asta.

Irena. Și îți-am căzut la picioare și te-am servit, Arnold. (Întinde mâinile spre el.) Dar tu . . . tu . . . tu!

Rubek (stăindu-se.) Eu n'am pecătuțit cu nimic în contra ta, Ireno. Nici odată.

Irena. Ba da! Ai păcătuit. Tu ai lovit în adâncul sufletului meu.

Rubek (se retrage pe scaunul său.) Eu — ?

Irena. Da! . . . *Tu* . . . Eu m'am spus privirii tale, așa după cum s'ar fi spus ori cine. (Încet.) Dar tu nu te-ai apropiat nici odată de mine.

Rubek. Ireno, dar nu simțeam ca uneori eram ca seos din mînți în fața frumuseții tale?

Irena (urmând.) Și totuș — îmi vine să cred că de te apropiat de mine, te omoram îndată. Aveam la mine un ac ascuțit, pe care-l țineam ascuns în per (Dănd cu mâna pe frunte, încrunțată.) Și totuș — totuș ai fi putut . . .

Rubek (fixând-o.) Eram artist, Ireno.

Irena. Toenar de aceea.

Rubek. Artist înainte de toate. Rătăciam ca un bolnav și doriaș să-mi creez opera cea mare a vieții mele. (Se perde în amintiri.) „Ziua învierii”. Așa trebuia să se numească. Și învierea trebuia să fie reprezentată în chipul unei femei tinere care se deșteaptă din somnul morții —

Irena. Copilul nostru, da . . .

Rubek (urmând.) Femecea aceea care învia, trebuia să fie cea mai nobilă, cea mai curată, cea mai ideală din lume. Aveam nevoie de fiecare din trăsăturile tale și numai de ale tale. Tu ai primit de buna voie și cu draga inimă, și-ai parasit familia, patria și m'ai urmat.

Irena. Când am plecat eu tine, mi se părea că reinviaza copilăria mea.

Rubek. Și de aceea puteam să te servesc de tine mai bine ca de ori care alta. Tu erai pentru mine cel mai sfânt model al creațiunii, pe care nu-l puteam întrevădea decât în extasul slavirei. Dar pe atunci eram tiner, Ireno și me stăpâniă superstiția că dacă m'as fi atins de tine, dacă te-aș fi dorit trupesc, idealul meu ar fi fost profanat, și n'as fi putut duce la sfârșit ceea ce eu atâta ardoare doriaș să isprăvesc. Și cred și acum că-e puțin adevăr în asta.

Irena (dă din cap, cu nu fel de dispreț.) Mai întei opera de artă și apoi copilul.

Rubek. Crede ce vrei. Pe atunci eram deplin stăpânit de farmecul problemei mele, și sufletul meu eră plin de un noroc atât de nețermurit!

Irena. Și ai deslegat problema, Arnold?

Rubek. Am deslegat-o cu ajutorul teii, binecuvântat-o! Femecea cea curată trebuia să răsară din mâna mea creatoare așa cum mi-o închipuiam eu în momentul când se deșteaptă din somnul de moarte: fără admirație pentru ceva nou, necunoscut, sau neînțeles, plină de o sfântă bucurie că se regăsește iarăși pe ea însăși, femecea de pe pământ, neschimbată, dar în rugăciuni mai înalte, mai libere, mai fericite, după un lung somn, neturburat de vise. (Cu voce mai domoală.) Așa am făcut-o. După asemănarea ta am făcut-o, Ireno!

Irena (își lasă mâinile pe masă și se reazemă de scaun.) Și după aceea ai sfârșit-o cu mine —

Rubek (reproșând.) Ireno!

Irena. Și n'ai mai avut nevoie de mine.

Rubek. De ce vorbești astfel?

Irena. Încet-încet, privirea ta se îndreptă spre alte idealuri.

Rubek. După ce-ai plecat tu, n'am mai găsit nici un ideal. Nici unul.

Irena. Nici vre-un alt model, Arnold?

Rubek. Tu n'ai fost model pentru mine. Tu ai fost veșnicul izvor al creațiunii mele.

Irena (tace un moment.) . . . Și ce-ai mai creat de-atunci? În marmoră vreați să die. Din ziua 'n care am plecat de la tine?

Rubek. N'am mai creat nimic de-atunci. Am rotunzit și-am schițat pe ici, pe colo câte ceva.

Irena. Dar femeia cu care trăiești acum?

Rubek (înterupând-o brusc.) Nu-mi mai vorbi de ea, acum. Mi se tac răsularea.

Irena. Unde îți-e 'n gând să călătorești cu ea?

Rubek (obosit și enervat.) Probabil o să fac o lungă și plietisitoare călătorie pe mare, de-alungul țărmului, înspre Nord.

Irena (il privește, suride și șoptește.) Du-te mai bine la munți, Arnold. Și urea-te sus, sus, cât vei putea de sus.

Rubek (așteptând atent.) Tu ai vrea să mergi sus?

Irena. Ai avea curajul să mai fii încă odată cu mine?

Rubek (nesigur, luptându-se în sine.) De s'ar mai putea — de-am putea —

Irena. De ce n'am putea ceea ce vrem? (Il privește, împreună mâinile și-l șoptește, rugătoare.) Aide, Arnold. Vino sus cu mine —! (Maja se ivește la colțul hotelului, veselă, cu obraji îmbujorați și aleargă la masa unde șezuse mai înainte.)

Maja (de după colț, fără să se uite împrejur.) Tu îți ce vrei, Rubek, dar . . . (se oprește zăbind pe Irena.) Seusa-me. După cum ved, ai făcut o nonă cunoștință.

Rubek (seurt.) Am reînviat o cunoștință de mai de mult. (Seulându-se.) Ce-ai să-mi spui?

Maja. Vreați să-ți spun că tu poți face ce vrei, în ce te priveșce, dar eu nu voi pune piciorul în acel vapor disgustător.

Rubek. Și de ce nu?

(Va urmă.)

P e l a c.

(Lenau.)

*Peste lacul blând și pacțnic
Luna gingașă plutește
Și 'n mlădițele de nufăr
Cunună palide 'mpletește.*

*Printre tufe privesc cerbii
Umbra nopții 'ntunecoase;
Tresărind se mișcă 'n trestie
Pasările somnoroase.*

*Eă prin lacrimi le văd toate
Și al meu suflet ceva-mi spune:
E o dulce amintire
Ca o sfântă rugăctune*

MARIA CIOBAN.

L o l o.

I

22 mai 1899.

Vremea urâtă îmi strică toată voia. Dar ziua de astăzi trebuie să o socotesc între cele mai fericite ale vieții mele. În casa domnului Vasiliu nu e chip să știi de reul vremii urite. Și ce surprindere! Simțese că așa avea să scriu atât de multe astăzi. Dacă nu ar fi prea târziu. Să me uit la clasornie? Dar asta îmi abate gândirea.

Ideea de a scrie un ziar mî-a părut totdeauna foarte fericită. Dar iată! Când trăiești, nu îți mai rămâne vreme pentru ziar. Iar când ai vreme — la ce ți-e bun ziarul?

Din câte am scris până aci, par' că nimic nu are de a face cu data ce am pus în frunte. Ei! N'am să isprăvesc odată palavrele? Sunt dispus. Pentru câteva pahare de vin? Eu cred că nu. Vinul domnului Vasiliu e „bëubil“, cum dicea Părintele Sava — fie iertat. Dar când bëutura îți ațîță sângele, îți vine și o amorțeală. Iar acum? . . . O privire confidentă, un zimbet — sângele ți se ațîță, gândirea ți se înseninează, ești mai viu decât altă dată . . .

Lolo e încântătoare . . . În vremea aceasta ea doarme. Când s'ar putea ca să-i sugerez visul, că eă gîndesc în această clipă la dînsa și că — — Ba să-mi caut de treabă. Drept răspuns ea mi-ar sugera: Domnul meu, nu-ți strică odihna nopții, — și s'ar întoarce pe altă parte . . . Cum îmi vine gîndul acestui răspuns? Ori i s'a sugerat într-un adevăr ceea ce gîndiam, și să fie răspunsul trimis chiar de Lolo tot prin sugestie? La naiba! Me mai fac și spiritist. Atăta îmi lipsiă.

Am citit odată despre Madame de Récamier. Îmi închipuiesc că a fost o fieuță, cum nu prea sînt multe. Dar din cât am citit, mî-a rămas impresia că toaleta ei încă a ajutat-o mult întru căștigarea numelui de cea mai încântătoare femeie. Bine că prietini și curtesanii ei se vor fi întrecut a-i vesti și a-i preamări farmecele și inteligența; dar până a opri pe toți ștregarii de pe stradă . . . Eu cred mult în vraja

haînei albe a doamnei de Récamier. O modistă pricepătoare face mult.

În toaleta ei de astăzi Lolo eă ca o adiere de vînt, ca o auroră, ca un strop de roauă tremurînd în raza soarelui — cum să mai spun? O prindea de minune. Lolo are un gust perfect . . . Dar pentru ce am ghicit istoria cu doamna de Récamier? Nu mai cred în nimic! Nici în vraja haînei albe. Nici în priceperea modistelor. Haina albă o prindea pe Madame de Récamier, fiind că eă Madame de Récamier; iar pentru alta — de ar fi fost haina albă ca zăpada și o sută de modiste! . . . Lolo, strop de roauă, auroră plină de farmec — Am fost negalant . . . Lolo, mata me veî seusă?

Cu Madame de Récamier m'am încurcat frumușel. Văd bine că nu mai sînt bun de nimic, doar să me cule și să dorm.

Observ că sînt foarte, foarte încântat de Lolo. Dar ar fi mai bine ca să nu observ nimic. Noapte bună!

23 mai 1899.

Am scris ieri sară atît de — dithyrambic. Vre-un reutăcios ar dice că e ușor de înțeles. Iar despre surprinderea care m'a însuflețit atît de mult — nici un cuvînt. Iarăș e ușor de înțeles? — Ah!..

Ideea de a serbători peste tot întinsul locuit de Români serbătorea independenței României, — unde nu se poate altcum: în familie — o află înălțătoare, isvor de nădejde și de puteri noue în luptă, ce o dă un neam în patru unghiuri. Me voi ocupa de ea încă la alt loc. Ar fi păcat să o las înmormîntată între filele unui ziar.

„Mugur, mugurel“ . . . Mî-a plăcut totdeauna. Ieri sară încă m'a înduioșat foarte și m'a făcut fericit în aceeșă vreme. Sabin l-a cîntat foarte frumos. Sabin are o voce plăcută — — Numai vocea? — De aș fi fată . . . Și apoi „E sînt Barbu Lăutarul“ . . . Sermanul Barbu!

Toastul scris al domnului Vasiliu, care îmi resună și acum în minte, ca un imn, ca prevestirea unei furtune ce se apropie. Se apropie? . . . Iar Lolo, fiica tătâne-seu, cu față radioasă de însuflețire se pune la pian . . .

Lolo — —

E ora zece și mai bine. Trebuie să grabesc.

23 mai 1899 sară.

De ce îmi spunea Sabin cu atăta stăruință că Lolo nu e frumoasă? De ce chiar mie, dintre câți eram împreună? Dacă vrei trăsături geometrice — ori cum să le dic? — poate că nu e o frumșetă clasică. Nu me încapăținez; fiind că nu m-am pus până acum această întrebare. Urîtă încă nu e. Asta nu o va dice nici Sabin. Dar dacă vrei o frumșetă inspirată, expresia armoniei dintr'un suflet senin și nobil. Si ochii negri, cari se aprind une-ori cutremurători de inimă — — Lolo, eă me închin înaintea frumuseții matală!

25 mai 1899.

Nu am mai scris de multă vreme. Astăzi am isprăvit o mică schiță, pe care am botezat-o „Ziua munților“. Să o trimit „Tribunei“? Dar nu e nici o grabă. Voi scrie acum alt ceva pentru „Tribună“.

TREZNITÁ DE FULGER.

Apropos! Serbarea independenței României. Dar asta nu. Asta va trebui pe altă cale. Voi mai vedé.

Cât am scris astăzi, am avut în cap numai pe Lolo. Dacă aș fi pictor și aș fi început un tablou în locul schiței, ar fi ieșit portretul ei. Pentru ce oare nu sunt un pictor? ... Ei! Și?

— Gânduri nebune!

26 mai 1899.

Am fost la domnul Vasiliu. Lolo m'a încântat ca totdeauna. Toată truda ca să-mi ascund sentimentul de mine însumi — e înședar. Îmi place și îmi place!

Îmi plac toate fetele frumoase și drăguțe. Dar Lolo ... Lolo ...

Lucrul cel mai cuminte va fi să me cule. Voi mai gândi, voi mai visă și pe urmă — sfânta pace. Noapte bună.

27 mai 1899.

Astăzi am vorbit iar eu Lolo. Viniam de la Sabin și ea eră la fereastă. Am ajuns acasă pe ploaui. Am deschis fereasta — — Nu mai știu cum a trecut vremea. Știu că eram cu ochii deschiși și visam.

Umeđit de stropi e ăramul,
Umeđi mi-s de lacrimi ochi.
Vine-un soare șterge stropi, —
Ca să-mi ștergă lacrimile,
N'am pe ninenea, sërmanul!

Sërmanul! ... Vino Lolo ... Bravo poet!

Dar glumele me supără. Și nu îmi mai ajută gluma.

Ce deosebire! Întristarea creșce, adăugându-i o notă disonantă. Bucuria se întuneacă.

Dar de ce sunt întristat? Ori — mai înainte de toate — e întristarea ceea ce me mistuie? Ori ce?

28 mai 1899.

Dacă aș fi cu câțiva ani mai bătrân, pentru ca să pot fi socotit serios drept candidat de pețitor: aș grăbi să me îndrăgostesc perfect de Lolo, un sarut, o declarație în toată regula, aș pași cu sfiala înaintea părinților ... Prea te grăbești băiete. Să ăicem ea în vremea când ai declamă ingenunchiând — cum e scris în romanele bătrâne — ai audî troznetul unei uși, te-ai deșteptă și Lolo nu ar mai fi în odaie, care ăi-ar paré că se contopeșce cu tine ...

De atâtea ori am încercat să me apropiu de Lolo, pentru ca să recunosc terenul. Lolo e bună și înțeleaptă, și bine crescută. Îi fac curte, — primeșce. Îi spun complimente, — îmi răspunde cu un zimbet, ori i se înceing obraji într-o roșeață. O roșeață aceea! Fac aluziuni. Ea le apucă, le traduce pe înțelesul adevărat și face filosofie, par' că ar fi vorba de lucruri cari nu ne privesc pe nici unul. Îi spun vorbe gingașe, ca ascultă visătoare. Nu pot să înțeleg nici odată: de m'ar iubi; dar așteaptă să me vadă hotărit; ori de îi este milă să-mi spulbere visurile și își închipuiesc, că nu e nici o primejdie, că mai e vreme să me trezească. Un semn, Lolo! Un semn!

De atâtea ori am încercat ... Ei! Noi sîntem pentru ca să ne petrecem frumos împreună. Încolo nu sîntem unul pentru altul. Sînt atît de orb de nu ved semnul? — Lolo e bună și înțeleaptă ...

II

27 septembrie 1905.

Sabin a sosit astăzi. A fost la mine; dar nu eram acasă. A putut să fie între orele țrei și patru. L-am căutat la hotel, dar nu l-am aflat. Întemplarea m'a ajutat să ne întelnim mai degrabă decât cum gândiam. Eram nerăbdator și îmi eră gândul tot la Sabin și Lolo. Ca să-mi treaca vremea am luat o birje și am apucat spre Avenue du Bois de Boulogne. Astăzi a fost o zi frumoasă și un șir nesfârșit de trăsuri se întorcea din pădure. Uruitul trasurilor ținea departe de creier ori ce gândire și îmi procură plăcerea de a nu șer de lume și nici de mine — fericirea degenerațiilor. Cine m'a pus să scriu vorba aceasta? Simțese că mi se pironesce în minte și par' că vrea să me martirizeze și am un presimț, că nu voi scăpă ușor de dênșsa ... Deodată am strigat birjarului ca să întoarcă și să măie mai nute. Am ajuns birja în care eră Sabin cu Lolo. Am oprit și Sabin și am trecut în trăsura lui. Cum i-am observat? De asta nu îmi mai aduc aminte. Știu că mi-am vinit în ori după ce am fost ăis ca să întoarcă. Am început să vorbim despre o mie de lucruri și nu ni-am spus înca nimic. După o călătorie atît de lungă, sînt amêndoi rumeni și vioi.

Cât e de frumoasă Lolo!

Zilele din casa domnului Vasiliu

Luna saruta gaturile de peste strada.

28 septembrie 1905.

De doué zile ziarele sînt acoperite de știri cari nu spun nimic. Tot ce poți să afli cu siguranța e, că Viena și Schönbrunul mișuna de reporteri și spioni, cari depeșcează vre-un interview făcut unui lașeu ori fantasiile proprii. ... O gazeta din Lyon spune că Ducelui de Orleans îi sînt destinate doué regate: Ungaria locuită de Maghiari și Ardealul, pe cari le-ar împreună în uniune personală, o șeire care nu va fi învrednicita nici de un dementi semi-oficios cel puțin.

Sabin mi-a arătat actul de plenipotență, ce i s'a dat din partea comitetului național. Am simțit o însuflețire,

— Care va să ăică — far' de multe formalități — ești ministrul plenipotențiar al Transilvaniei.

— De fapt sînt plenipotențiarul unei națiuni și domnii diplomați se vor obienui cu vederi mai largi și cu formalități mai puținé. Când nu mai sîntem o cantitate neglijabilă, ni se deschid toate ușile. Iata secretul cel mare. Și până aci, eu sînt foarte multumit de felul cum am fost primit, pe unde am umblat.

... Lolo e și acum „naționalista înflăcărată a tatii“. Când vine vorba despre cauza națională, ochii ei se aprind, fața i se agită și o roșeață blândă o umple. O, roșeață aceasta!

Nu mai începe îndoiala, că Lolo e prea fericită pentru rolul care i-a ajuns lu Sabin.

Devisa „nil admirari“ nu se execută nicăiri așu perfect ca în Paris ... Și când Sabin și Lolo se pun la masă, ochiul observator poate să recunoască o blândă senzație, ce se nașce între pasageri. E natural. Sabin cât un grenadir, bărbat frumos, maniere elegante, toaletă perfectă, — iar Lolo ...

De aici se duc la Nizza.

29 septembrie 1905.

„Tribuna“ din Roma dă ea șeire pozitivă combinația, că Habsburgii vor da fiecărei țeri un arhiduce, cari vor reuni țerile sub sceptrul casei domnitoare după modelul Germaniei și se vor promite și începe în toate țerile reforme mari.

Marchisul Z ... cumnat al ambasadorului italian R ... a dispărut far' de urmă — sunt acum câteva zile. Mai multe ziare publică o scrisoare a dlui R ... datată din Veneția, în care se spun lucruri interesante. Marchisul Z ... a audīt lucruri, pe cari nu ar fi sa le audă. Domnul R ... e în poziția de a șei tot ce a audīt cumnatul său și are chiar o însemnare, pe care cumnatul său și-a făcut-o atunci în pripă pe câteva foi de hârtie. În fața situației din Austria domnul R ... își ține de datorie de a comunica însemnarea cumnatului său — pentru moment — numai guvernului italian. Domnul R ... spune că a părăsit Viena în conțelegere cu guvernul său. Ziarele adaug, că Italia nu va trimite pe nimeni la Viena în locul domnului R ... Sensația provocată de acest cas va grabi în mod neașteptat desvoltarea evenimentelor.

Tripla alianță alu Bismarek?

30 septembrie 1905.

„Vaterland“ aduce o desmintire — cum spune — din isvor bine informat. Intēlnirea mai multor arhiducei e în legatură cu revisuirea sistemului de administrare al fideicomisului Habsburgilor. Încât pentru reformele constituționale întru adevăr reclamate de trebuințele țerilor din imperiu, organele legislative își vor începe far' de întârziare activitatea. Șeirile cu cari multe ziare din strainătate alarmează lumea, tradează numai dorințele unor cercuri neamice Austriei.

Atâta numai, că această desmintire se va perde acum în sgomotul născut prin retragerea ambasadorului italian.

Ziarele din Austria nu vor să șeie nimie despre casul Marchisului Z ...

1 octombrie 1905.

Sabin și Lolo a plecat astazi dimineața.

— Ispraveșce și tu odata și te întoarcе acasa, — mi-a dis Sabin de despartire.

Die și eu. Mai ales acum stau ca pe foc aici. Vremea nu se mișcă une-ori ca stâncea înțolenită. Iar acum ca lavina la vale.

2 octombrie 1905.

Cât au stat aici, am avut vreme ca sa-i studiez.

Sabin o mbeșce pe Lolo. Dar e absorbit de politica. Lolo îl admira pe Sabin. Dacă ar trebui, s'ar duce prin foc și prin apa cu el și până la marginile lumii. Dar e uneori așa de distrasă și neastēmpērata ... Eu cred ca admirațiunea și iubirea ei pentru Sabin ... e mai mult pentru modelul de caracter, pentru energeticul și entusiastul luptator național Sabin Margineanu; decât pentru barbatul său. Lolo — far' de îndoiala ... e mândră, pentru că acest bărbat atât de devotat convingerilor și idealurilor sale, mbit de un popor și dușmanit în taină de mulți, cari pe

față îl sērbătoreșce — e bărbatul ei. Dar tot mai e un gol în inimă ...

Sabin eră un avocat tiner, — far' de parale înca; dar cu multă voință și multe nădejdi. Ca avocat a făcut în cei dintii doi ani ispravă foarte bună și renume. Eră tiner, entusiast, inteligent și serios și plăcea și părinților și fetei. Lolo eră singurā la părinți. Domnul Vasiliu avea avere, din care putea să trăiască lumea albă și să deie fetei sale o zestre de douē sute de mi florini, poate și mai bine.

Sabin e absorbit de politica. În inima nevetei sale e un gol. Un gând urit par' că se fură une-ori în acest gol ... De ce i-a fost ursit, să aiba zestre?.. Sabin? Nu se poate. Ea e nedreaptă.

Stai fantasie!

Da, e curată fantasie. Fantasia curtesanului de altă-dată. Fac studii, citese un roman în viață. Lolo e eroina ...

Nu șeii.

Toată truda ca să me amăgese ēnsuși e inședar. Da e un roman; dar eroul sūnt eu — Sūnt eu —

T. A. DOR.

Credințe populare.

Din Ineu în Bihor.

Pe dracul îl poți alungă cu crucea, tāmăia și cu apa cea sfințită. (Dacă diei că-i tai cruce în spinare, îl afumi cu tāmăc și-l stropeșci cu apă sfințită.)

Sāmbătā nu se laū haīne, cā atunci merge Maica sfantā la bisericā — și — să nu meargā udatā.

Vinerea este o femce cu pēr lung până 'n călcāe și cu haīne albe.

Când se deschide ușa de bună voe, când cantă cocoșu 'n prag, când scapī cuțitul din mână și se implāntā cu vērful în pāmēnt, atunci — îți vin os-pētoi.

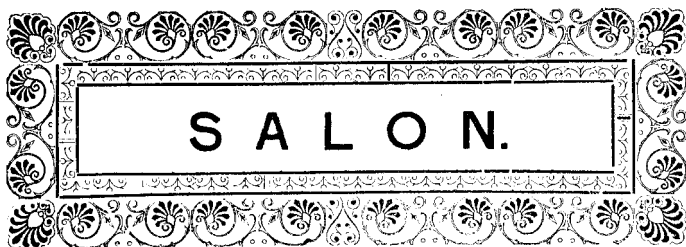
Când prind frigurile pe cineva sa ia o ceapā și s'o stringā într'o cārpā — sa o moreze farā a osārā, să o spānzure cu o ață de o boticeuță și sa o punā la fum dīcēnd: atunci sa me prinda frigurile când o prinde pe ceapā aceasta. Atunci îl lasā frigurile.

Când prind frigurile pe cineva, sa ia o oala rea și sa o arunce de țitina uși — și sa dīca: nu arune oala ei arunce frigurile de la mine. Și de loc îl pārasese.

Cel ce suferē de „haptica“ — (boala uscata) să ia o ladā de broascā (Chelonia imbricata) sa o sdrobeascā toatā, sa o fearbā în lapte, apoi sa o bea și se vindecā.

Cine seamēnā grāu — și i se gata din sacul care seamēnā — nu strigā sa i se aduca grāu, ci numai face semu cu mână, iar în capētul pāmēntului aruncā o mână de grāu cu cuvintele: „aesta este a vost paseri“ și atunci paserile nu stricā alt grāu.

AVRAM IGNA.

Unde-î fericirea?

(În loc de câteva rânduri în album.)

Dșoarei N.

Așă-î că-ți vine curios că îți scriu despre un obiect atât de vechiu, așă de mult desbătut în prosă și în versuri, dar un obiect, față de care sunt așă de deosebite păreri. Știu că nu mai e nevoie să-ți arăt exemple. Dta știi tot așă de bine ca și mine, că fericirea apare în deosebite chipuri nu numai înaintea deosebiților oameni, ei de multe ori înaintea aceleiași persoane îmbracă altă formă. De câte ori se simte omul fericit în o anumită stare, iar mâne nu mai e, ba de multe ori ca mâne se simte chiar nefericit în aceeaș stare. Las că așă schimbări mari, în cele mai multe casuri, sunt urmările unei desiluziuni în obiectul fericirii închipuite, că firea multor oameni e cam ciudată, nestatornică și mai ales neprecăută, atât în alegerea obiectului fericirii, cât și a mijloacelor cu cari să ajungă la ea, dar cauza principală cred că e aceea, că nici odată omul nu ajunge la o fericire perfectă, sau cel puțin neconturbată. Cred că vei recunoașce și dta adevărul proverbului „Omul nici odată nu e nici așă fericit, nici așă de nefericit, cum își închipue”. Și aici e cauza. Azi me închipui mai fericit decum sunt și când observ aceasta, am pierdut și fericirea. Și aceasta se repețește aproape zilnic.

Unul își închipuie fericirea în avere, altul în petreceri, în societăți, și câți sunt cari s'ar simți fericii privind numai în niște ochi așă frumoși cum sunt ai dtale? Și ce vedem? Avutul nici odată nu e fericit, pentru că ori cât are, ar dori să aibă mai mult; petrecerile îl obosesc, pe cel ce în ele își căută fericirea, de la un timp nu mai e fericit în ele, e sătul de atâta sgomot, vrea liniște și numai suvenirii îi rămân din fericirea lui închipuită. Pe celalalt astazi nu îl mai îndestuleșce o privire, el ar dori mai mult ... un zîmbet, o vorbă, un semn, o strângere de mână, o suvenir ... apoi știe ce multe și dulci sunt acele suvenirii! ...

Și ce-î în urma urmelor? Din sutele de tineri cari alcargă zi și noapte pentru un lueru așă de mic, dar atât de mare, în mintea lor infierbântată, poate nici unul nu își aduce aminte că are să se oprească odată, că o să dea de pedeși cari și amintirea acestor iluzii i-o vor face-o amară, aceștia toți, — dacă nu cumva afară de unul, — rënd pe rënd își pierd idealul fericirii acesteia și sunt siliți să și-l caute în altă parte. Căci așă e natura omului: pe ori ce cale, dar să ceară după fericire.

Filosofii susțin că fericire deplină pe acest pământ nu a fost nici odată, nu este și nu va fi. Nu voiesc să me ocup mai pe larg cu înțelesul cuvântului „deplin”. Poate să-l înțeleg ceva de „perfect”, „permanent”, „durabil”, ori în alt înțeles, acea nu ne împoartă, atâta știi că cei mai mulți se țin mai

fericii de cum sînt, iar cei mai puțini nu știu cât sînt de fericii ...

Cum dic, nu me voiu ocupa cu acestea, pentru că nu ai trebuință să și le repetez. Îți vei fi avënd și dta o idee despre fericire, după care vei cercă să umbli în tot chipul posibil. Îți dorese să ajungi acea fericire. Voiesc înse ca cu ocașiunea aceasta să-ți arăt părerea unei dșoare italiene, Paola Lombrosa, despre fericire și mijloacele ei, precum și unele date privitor la singuraticii factori ai fericirii dsale.

Îată unele din constatările dsale: Baza fericirii e convețuirea cu alesul inimiei, în rëndul al doilea e starea de mama, iar factorii cari întregese fericirea sînt pentru femei: tinereța, frumșeța, cultura, bunăstarea și etatea. După constatările — poate mai bine dșis părerea — dsale, dintre 100 femei tinere 55 sînt fericite, 45 nefericite; raportul mai târziu se schimbă, caei după etatea de 30 ani fericite sînt 45, întru câțva fericite 25, nefericite 30; după 45 ani, fericite sînt numai 25 din sută. În ce priveșce influința frumșeții asupra fericirii, la început e cam în proporțiune cu tinereța, pentru că cele mai multe femei numai până sînt tinere, sînt și frumoase. Cultura e un factor mult mai însemnat, decât celelalte.

Femeia necultă e totdeauna fericită, când nu e lipsită și nu are suferințe trupeșei. Semicultura e cea mai mare nefericire. Dintre 100 femei culte, 45 sînt deplin fericite, 50 întru câțva și numai 5 sînt nefericite.

Însemnătatea bunei stări ca factor al fericirii, mai ales în ziua de astăzi, nu are trebuință de comentariu, fie aceea și numai pentru ajungerea lipselor și a cerințelor societății moderne de astăzi. Apoi știi dta, că o damă nu s'ar simți fericita, dacă nu ar putea ținô cont de modă etc. Câte femei sînt fericite dintre cele cu bună stare, nu se poate ușor constată. Depinde de la aceea, întru cât își află fericirea în avere; dar fericirea basată pe bunăstare, e mai ușor schimbăcioasă.

Dintre 100 femei, cari își iubese bărbatul, abia 10-15 sînt nefericite, din motivul că ele nu pot uită că chiemarea femeii este de a fi mama.

Dintre cele cari nu își iubese bărbatul, dar cu atât mai mult își iubese copiii, deplin fericita nu e nici una, 50-60 sînt întru câțva fericite, iar celelalte se lasă în speranța că vor fi fericite, dacă vor creșce copiii ei atâta ca sa priceapa suferințele ei și să o mângăie pentru aceea ce viața i-a denegat.

Veți dara în ce ceareă fericirea dșoara aceasta. Sînt constatări atât de clare, încât nu mai ai trebuință de nici o explicare.

Unde este deci fericirea? În sinul familiei, în mijlocul celor ce te iubese și pe cari îi iubeșci. Acolo caută fericirea cea mai perfectă pe acest pământ. Cât e de fericit un copil până când mâna apărătoare a părinților sei îl scuteșce de toate nevoile acestei vieți? Dar cât de fericii sînt părinții cari au frumoasa chiemare de a creșce pe micii lor prunci? O! aceasta nu o înțelege ori cine, dar nimeni nu o înțelege mai adânc decât o mama, a cărei bucurie și fericire întregă e în copiii sei, pentru cari ș-ar da și viața. Da, aceasta e fericirea și chiemarea unei femei ...

Ș-acum închei, stimate dșoară. Am citit întreg albumul în care m'ai rugat să-ți scriu, dar de scris nu am scris nimic, ei în loc alatur aceasta mică scri-soare. Dacă vei află-o deamni, pune-o între filele albumului frumos, dar te rog citeșce-o cu atențiune.

Fericirea dtale va fi o parte a fericirii mele și mă-ar fi mai mare dragul să te ved, că fericiseși pe unul dintre cei mulți curtesani ai dtale, că ești fericită în înțelesul celor de mai sus, pentru că nu trebuie să uiți că „bucuria împărțită e bucurie îndoită, iar durerea împărțită e durere înjumătățită“.

Al dtale mult stimător

Rix.

Academia Română.

— Sesiunea generală din anul 1900. —

Deschiderea sesiunii.

I.

Prezenți din secțiunea literară: Caragiani, Hașdău, Negruzzi, Maiorescu, Naum, Tocilescu, Vulcan, Quinteseu; din secțiunea istorică: Kalinderu, Maniu, Erbicean, ep. Popca, N. Ionescu, Urechia, Xenopol; din secțiunea științelor: Aurelian, dr. Babeș, Haret, Istrati, Saligny, Felix, Poni, Fălcoian, Stefaneseu. Dintre membri corespondenți Zaharie Boiș și Ioan Bian. Ca oaspeți arhimandritul Filaret Musta și protopresbiterul Andrei Ghidiu din Caransebeș.

Președintele Poni deschide sesiunea salutând pe membrii veniți din depărtări, în deosebi pe noul membru ep. Nicolae Popea, care la rândul său mulțumește pentru primirea călduroasă.

Președintele dând cetire programei lucrărilor sesiunii generale, în lipsa secretarului general, secretarul secțiunii literare N. Quinteseu citește raportul secretarului general, din care scoatem următoarele:

I. Membrii Academiei.

Doce perderi a suferit Academia în cursul anului, prin încetarea din viață a membrului său corespondent dr. Gheorghe Assaky și a membrului său onorar dr. Francisc Bock.

Dr. Gheorghe Assaky ajunsese să ocupe, prin lucrările sale, un loc de frunte între învățații cari cultivă știința medicinei. El câștigase o pozițiune importantă în corpul universitar din Franța, unde-și făcuse studiile, și reputațiunea sa științifică eră stabilită, când fuse chemat, în 1886, ca să fie profesor la facultatea de medicină din București. Aci lecțiunile sale au inaugurat o școală nouă, întemeiată mai cu seamă pe observațiuni și pe lucrări practice. Profesor de chirurgie mai întâiu, apoi de gineologie, dr. Assaky a format în amândouă aceste specialități discipoli ale căror nume sunt astăzi cunoscute și cărora le-a insuflat cu deosebire iubirea de cercetări și lucrări științifice. O boală grea i-a întrerupt activitatea și a pus capăt vieții sale la 22 aprilie trecut. Dl dr. V. Babeș a făcut, în ședința de la 7 maiu, o expunere amănunțită despre activitatea drului Gheorghe Assaky.

Dr. Francisc Bock, membru onorar al Academiei încă din 1871, eră un erudit cunosător al anticităților și artei religioase creștine. El a publicat studii foarte prețuite asupra artei religioase în evul mediu. Dr. Bock a încetat din viață la 19 aprilie (1 maiu) la Aix-la-Chapelle.

II. Ședințele de peste an.

În cursul acestui an, Instituțiunea noastră a ținut 38 ședințe ordinare, dintre cari 7 au fost publice. În afara de lucrările Academiei privitoare la afacerile ei private, s'au făcut în aceste ședințe mai multe comunicări și discuțiuni științifice.

În cursul anului, Academia a primit invitațiune ca să ia parte la serbarea, prin care Academia Regală Prusiană de Științe din Berlin celebrează chiar în zilele aceste de 19 și 20 martie st. n. împlinirea a 200 ani de la înființarea sa. Secretarul dvoastre general a fost delegat ca să represinte Instituțiunea noastră la această serbare culturală; el remite Academiei Regale Prusiane o adresa de felicitare și de urări din partea Academiei Române.

III. Publicațiunile Academiei.

S'au tipărit, din Anale tomul XX, memoriile secțiunii literare și ale secțiunii științifice; tomul XXI, partea administrativa și debaterile anului 1898/99, memoriile secțiunii istorice tomul XXII, partea administrativa și debaterile anului 1899—1900; memoriile secțiunii științifice. S'a continuat tipărirea traducerii lui Herodot de I. Ghica.

Comisiunea însărcinată cu organizarea facerii Dicționarului limbei române a terminat adunarea și rânduirea materialului necesar spre acel scop.

Din catalogul manuscrisurilor românești s'a terminat tipărirea fascioarei a 3-a; iar din Bibliografia românească veche s'a pus sub tipar partea a treia.

În publicațiunile fondului Vasile Adamachi au apărut doue memorii.

S'a terminat lucrarea dlui Z. C. Arbure, premiata în 1897, „Basarabia în secolul XIX“.

S'a tipărit lucrarea dlui S. Fl. Marin, „Serbătorile la Români“.

A început a se publică lucrarea dlui profesor Gr. Crețu asupra lexiconului manuscrit slav-român al lui Mardarie Cozianul de la 1649.

IV. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Din publicațiunea Hurmuzaki s'a tipărit tomul XI, cu documente adunate de dl N. Iorga; un volum de documente din archive și bibliotecii polone, sub îngrijirea dlui I. Bogdan; tomul II al fragmentelor din Istoria Românilor de Hurmuzaki.

S'au copiat 443 de documente istorice din archivele orașelor săseșei din Transilvania.

Ministerul afacerilor străine a trimis multe copii de documente diplomatice procurate prin serviciul legațiunilor române din Viena, Paris, Roma și Constantinopole.

V. Biblioteca.

Colecțiunile bibliotecii s'au sporit cu mai multe lucrări, dintre cari cele mai importante sunt dăruite de: dna Alexandrina Ion Ghica, N. D. Fouton, părintele V. Mangra, C. Erbicean, colon. A. Budiștean, G. Carmalleu, T. Tanovicean, O. Slăvescu, M. Morțun și D. A. Sturza.

VI. Donațiuni, legate și fonduri.

S'a acordat din fundațiunea Adamachi 7.000 lei pentru burse și cheltueli de studii.

Institutul Otteteleşanu a atins în anul trecut

școlar deplină sa dezvoltare, cuprindând toate cele 5 clase prevădute de regulamentul fundațiunii.

Conform voinței testatorului Ioan Agariu, s'a înființat în 1 septembrie trecut în cătunul Moara Greșilor o școală profesională practică de agricultură cu internat.

VII. Concursurile premiilor.

În sesiunea generală a acestui an sînt de acordat 4 premii pentru opere publicate și 3 pentru lucrări asupra unor subiecte puse la concurs.

A publicat încă anul trecut titlul lucrărilor întrate la premiile Nasturel Herescu, Lazar și Adamachi.

La Premiul Hagi-Vasile, de 5.000 lei, care eră a se decerne unei cărți scrise în limba română și publicată de la 1 ianuarie 1894 până la 31 octombrie 1899, al cărei cuprins să fie: Istoria comerțului la Români, sau Starea actuală a comerțului în România sau Studii asupra legislațiunii comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitoare la comerțul român, — nu s'a prezentat nici o publicațiune.

Nu s'a prezentat de asemenea nici o lucrare la Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume de la 1891 până la acordarea premiului, care eră să se dea celei mai bune scrieri în limba română asupra subiectului: „Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor”.

Nu s'au prezentat lucrări nici la Premiul Statului Eliade-Radulescu, de 5.000 lei, la al căruia concurs eră pus subiectul: „Istoria Românilor în timpul Domniilor Regulamentare”.

În fine, la Premiul Adamachi, de 5.000 lei, care este a se da celei mai bune scrieri în limba română asupra subiectului: „Studii asupra pelagrei”, — s'a prezentat un manuscris purtând devisa: „Proximus tuus”.

Ilustrațiile noastre.

Favorita mamei. Cum că su fie? E unica. Singurică și plăcută. Mai e și frumusea, — nu te poți mira că mama o iubeșee cu atâta căldură.

Trezniță de fulger. O mare nenorocire s'a întâmplat. A venit o vijelie grozavă și fulgerul a treznit o fată. Din norocire, n'a omorît-o, ci numai a culcat-o la pământ. Ar fi fost păcat. Mirele ei s'ar fi sinucis numai decât.

LITERATURĂ.

Distincțiunea unui învățat român. Dl Grigore Stefanescu, membru al Academiei Române, profesor la universitatea din București, a fost numit membru corespondent străin al societății geologice „The Geological Society of London” cea mai vechiă societate de acest fel.

Descrierea mineralogică a României. A apărut la București, în edițiunea Academiei Române, extras din Anale, un studiu intitulat: „Fapte pentru a servi la Descrierea mineralogică a României” de Petru Poni, membru al Academiei Române, profesor la universitatea din Iași. Lucrarea aceasta, presintată

în ședința de la 3 septembrie 1899 a Academiei, cuprinde pe lângă cercetările proprii și un resumat al cunoștințelor pozitive asupra mineralogiei României. Speciile minerale, cunoscute până acum, sînt deschise în ordinea clasificării adoptate de Dana. Pentru fiecare din ele, autorul a arătat forma cristalină, compozițiunea chimică și localitățile în cari a fost găsită în România.

C E E N O U.

Slavisarea Bucovinei. În decursul unui secol, scrie „Patria” din Cernăuți, slavisarea Bucovinei a progresat în mod atât de rapid, încât azi Românismul Bucovinei e pe cale a fi total înghițit de valurile slavismului. La ocuparea Bucovinei prin Austria, țerșoara aceasta numără 75.000 de Români și 12.000 Ruteni. Dacă ne presupunem, că în decurs de 100 de ani populațiunea se quadruplică, Români ar trebui să represinte azi un număr de 300.000 locuitori pe lângă 50.000 Ruteni. De fapt înse numărul Rutenilor întrece azi pe acela al Românilor; așa pretinde cel puțin statistica oficială. Sîntem prea convinși, că datele statistice nu corespund adevărului, și negreșit că unele mii de Români au fost contrabandați în tabera Rutenilor. De aicea rezultă, că pe când Rutenii s'au înmulțit de 20 de ori, Români au scăzut în mod simțitor, înmulțindu-se în acelaș timp de abia 3 ori. Evident că sporirea Rutenilor n'a putut urma pe cale firească. În privința fecundității, Români stau cel puțin pe aceeaș treaptă cu Rutenii. Admitem, că o mare parte a admigrat și admigrează din Galiția; înse aceste elemente fluctuante nu se așază toate statornic în țară, nu pot deci altera raportul numeric în mod atât de simțitor. Evident, că acel enorm plus e rezultatul slavisării poporului nostru. Acesta-i un fapt incontestabil.

„Oraviceana” din Oravița în adunarea sa generală ținută la 1 martie n. a decis să urce capitalul social de la 200.000 coroane, la 400.000 respectiv 600.000.

DIN LUME.

Averi de actrițe. În țara dolarilor nu numai speculanții și industriașii ajung milionari: se cetează în America trei actrițe cari le fac concurență și cari își datoresc milioanele exercițiului artei lor. Aceste trei artiste sînt: miss Crabtree, miss Maggie Mitchell și miss Fanny Davenport. Miss Crabtree, al cărei tata eră un simplu cărbunar, are o avere de 15 milioane de franci, și se spune că ea își administrează averea cu o dibăcie care ar face cinstă celui mai îndemănate financiar. Miss Maggie Mitchell, care are 12 milioane, a început într'o un chip foarte obscur, pe un mic teatru din St. Louis, unde n'a împlinit mai mulți ani, decât o slujbă de mână a cincea. Cel dintîi rol însemnat ce i s'a încredințat e acela de Fanchon, într'o comedie ce purtă acest titlu, și acest rol o făcū îndată populară, așa că ea câștigă un milion și jumătate, dice-se, numai cu piesa „Fanchon”. A treia, miss Fanny Davenport, n'are mai mult de 4 milioane: e săracă, biata femeie! E adevărat că are giuvaericele numai de vre-o 750.000 franci!

Ziare pentru bolnavi. Dintre cele 20.453 de ziare cari se publică în Statele-Unite în timpul de față, se găsește vre-o șeșe cari au o misiune specială de îndeplinit. Aceste ziare sînt rezervate persoanelor cari, în urma vre-unei boale, sînt nevoite să stea în pat în timp îndelungat, fără ea, cu toate astea, să sufere prea mult. Ziarele acestea sînt în general redigiate și publicate de către bolnavi și infirmi, cari fac treaba asta pentru ca să-și treacă de urît și să câștige ceva bani. Cea mai mare parte din numerile coloanelor sînt ocupate de scrisorile trimise de bolnavi, cari se sfătuesc unii pe alții cum să-și petreacă vremea mai bine. Cele mai cunoscute dintre aceste ziare sînt acestea trei: „The open Window“ „The Shut ins Friend“ și „The open door Library“. Cel dintîi e în formă de revista și are 30 de pagini. Cel d'al doilea e editat de cătră un infirm.

Femei profesoare de universitate. Din ce în ce se întinde mai mult mișcarea feministă pe terenul științific și academic. Așa la universitatea din Utrecht a fost numită dna Caterina de Cuschenbroew, profesoară de ginecologie. Și la universitatea din Texas (America) este o profesoară. Tineră svediană Hanna Kindom a fost numită de curînd profesoară de igienă la aceasta universitate. Cu vremea o să vedem femei și „rector magnificus“ al universităților.

Un tablou minunat. În Lovrana lângă Abbazia se pomenește des numele pictorului Lucas, care-ș are atelierul seu la șeșe chilometri de tîrmul mării. Acest pictor lucrează de 17 ani, fără întrerupere la un tablou colosal, care va reprezînta pe toți oamenii cari s'au distins în istoria universală. El începe cu Adam și Eva și termină cu timpul de față. Pânza pe care pictează dînsul este atît de mare cît pîreții a două camere. Portretele sînt pictate după fotografii, litografii, etc. Pictorul Lucas vede în acest tablou un vis al seu, pe care-l va trimite la expoziția de la Paris.

32 de ani într'un ghețar. Acum un an a fost descoperit la picioarele muntelui Blanc cadavrul aproape intact al căpitanului englez Arkrait, care dispăruse — victimă a unui accident — acum 32 de ani. Hainele lui erau în destulă bună stare; iar carnea lui bine conservată. Căpitanul căduse într'un ghețar împreună cu cele trei călăuze ale lui. Corpurile acestora fure găsite imediat; cadavrul englezului nu fu regăsit decît anul trecut, adică după 32 ani; dar îi lipsia un picior, rupt de la șold. Mai deunăzi călăuza Desailand a descoperit din întîmplare și aceasta ultimă rămășiță a nefericitului alpinist. În ghețarul Bossous bătrînul muntean a găsit piciorul și un ceas de aur. Duse la Chamonix aceste resturi, s'a căpătat convingerea ca ele aparțin englezului Arkrait. E curios și interesant faptul că această catastrofă s'a întîmplat acum 32 de ani la 12 chilometri mai sus de locul, unde s'au găsit acum aceste resturi umane. Ghețarul s'a coborît decî cu 12 chilometri. Această lugubră descoperire a interesat populația și colonia engleză din Chamonix.

Cerșetor milionar. În orașul Saint-Gilles de lângă Bruxela a reposat zilele acestea un cerșetor bătrîn, despre care s'a aflat în urma morții, că om mai bogat decît el nu eră în întreg orașul. Toți cunoșcea pe bătrînul cerșetor, pe care l-au pomenit în starea cea mai ticăloasă, umblînd de la ușă la ușă, flămînd și sdrențuros. Când a fost bolnav, orașul i-a

dat medicamente gratuite. Se bănuia că cerșetorul ar avea bani, dar din partea oamenilor serioși nu se da nici un crede_ment acestei bănueli. După moartea sa, poliția a făcut o percheșiție domiciliară la umila locuință a cerșetorului, dar afară de niște sdrente și de coji uscate de pîne, n'a găsit nimic. Un nepot al cerșetorului înse nu s'a mulțumit cu atîta, ci s'a apucat și el să scoțoacească prin toate unghiurile. Nici nu i-a fost zadarnică osteneala, căci în cuptor găsi un bilet de bancă ascuns în cenușă. Libretul eră scris pe numele bătrînului cerșetor, care avea depuși la o bancă din Bruxela o jumătate milion franci. Nepotul, care și el a fost pînă acum cerșetor, prezentînd libretul la bancă, numai decît a ridicat suma depusă.

825 lei pentru un tuns. Această sumă a fost plătită de baronul olandez Ruyter, unul dintre oamenii cei mai originali de pe suprafața pămîntului. Baronul de Ruyter, călătorind anul trecut prin Anglia, a fost atît de mulțumit de modul, în care un barbier din Londra i-a tuns pîrul și barba, încît s'a decis să nu se mai tunda la nici un alt discipol al lui Figaro. De atunci încoace, la fiecare două-trei luni, el primia la Aja visita bărbierului englez în estivare, care sosia dimineața și se intoarcea a doua zi dimineața. Fiecare din aceste călătorii costau pe baron suma de 200 de lei, fără să se socotească mîncarea bărbierului. Luna trecută baronul olandez se află la Berlin, cînd bagă de seamă, că pîrul seu reclamá prezența bărbierului englez. El telegrafiază ca să vie numai decît în capitala Prusiei. De data asta călătoria, dus și întors, și tăiatul chicei baronului, au costat opt sute două-zeci și cinci de lei!

Electricitatea contra insomniei. Un medic francez, care se ocupă cu electro-terapia, a făcut descoperirea că electricitatea este un mijloc contra insomniei, cu mult mai bun ca bromul, cloralul și celelalte. Medicul acesta întrebuintează două aparate. Unul este destinat să adoarmă pe pacient prin întrebuintarea unei influențări hipnotice și adică într'un timp de o jumătate minută. El trebuie să-și îndrepte atențiunea asupra a două mici oglinzi triunghiulare, cari se învîrtesc cu cea mai mare viteală în gîrul unei osii verticale, una la dreapta și alta la stînga. Asupra lor sînt îndreptate razele unei lămpii electrice. Uniformitatea mișcării punctelor luminoase au o influență asupra celui ce voește să adoarmă. Al doilea aparat se pune sub perină și produce un curent slab într'un conductor metalic, pus de alungul șirei spinărei. Unirea acestor două aparate ajunge ca să adoarmă pe un om.

Călimdarul săptămînei.

Dum. a 3-a din post, Ev. dela Marcu, c. 8 și 9, gl. 7, a inv. 7			
Zina sept.	Călimdarul vechi	Călimd. nou	Soarele.
Duminecă	12 Cuv. Teofan	25 † Bunavest.	5 41 6 3
Luni	13 Păr. Nichifor	26 Emanuil	5 39 6 5
Marti	14 Cuv. Benedict	27 Rupert	5 36 6 6
Mercuri	15 Mart. Agapit	28 Malchu	5 34 6 8
Joi	16 Mart. Sabin	29 Chiril	5 31 6 10
Vineri	17 † Cuv. Alexie	30 Guido	5 29 6 12
Sămbătă	18 Păr. Chiril	31 Amos	5 27 6 13

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1899.

Cluj—Oradea-Mare—Budapesta.						Budapesta—Oradea-Mare—Cluj.							
	pleacă	Accel.		Person.		Mixt.		pleacă	Accel.		Person.		Mixt.
Cluj		11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapesta		9 15	1 55	5 45	8 30	—
Jegenye		—	+6 11	7 59	7 16	—	Ujszász		10 55	3 32	8 40	11 31	—
Huedin		12 20	6 40	8 37	7 55	—	Szolnok		11 19	3 56	9 27	2 —	—
Ciucea		12 52	7 09	9 19	8 37	3 30	P.-Ladány		12 55	5 28	11 53	2 12	5 —
Vad		1 34	7 47	10 08	9 32	5 26	Berettyó-Ujfalu		1 33	6 03	12 46	3 —	6 04
Aleșd		1 48	+7 59	10 25	9 49	5 54	M.-Peterd		—	—	1 00	3 12	6 21
Teleagd		2 01	8 11	10 42	10 07	6 21	M.-Keresztes		—	—	1 14	3 25	6 37
F.-Oșorheiü		—	—	11 01	10 27	6 49	Bihar-Püspöki		—	—	1 36	3 42	7 08
Velența		—	8 32	11 10	10 37	7 02	Oradea-Mare <i>sosęce</i>		2 11	6 39	1 48	3 58	7 22
Oradea-Mare <i>sosęce</i>		2 25	8 38	11 17	10 44	7 12	Oradea-Mare <i>pleacă</i>		2 18	6 46	2 06	4 05	12 20
Oradea-Mare <i>pleacă</i>		2 31	8 43	11 32	11 04	2 22	Velența		2 25	—	2 30	4 16	12 29
Bihar-Püspöki		2 38	8 52	11 42	11 14	2 37	F.-Oșorheiü		—	—	2 41	4 38	12 44
M.-Keresztes		—	—	12 03	11 37	3 15	Teleagd		2 50	7 15	3 03	4 56	1 15
M.-Peterd		—	—	12 15	11 50	3 33	Aleșd		+3 04	+7 28	3 21	5 20	1 43
Berettyó-Ujfalu		3 18	9 22	12 29	12 05	4 11	Vad		3 26	7 50	3 45	5 43	3 21
P.-Ladány		4 03	10 06	1 34	1 19	5 27	Ciucea		4 16	8 37	4 53	6 04	4 00
Szolnok		5 39	11 44	3 35	3 37	—	Huedin		4 52	9 08	5 32	6 31	4 59
Ujszász		5 58	12 03	3 58	4 05	—	Jegenye		—	+9 33	+6 01	7 16	5 52
Budapesta <i>sosęce</i>		7 50	1 50	6 20	7 10	—	Cluj <i>sosęce</i>		5 55	10 08	6 59	8 33	7 04

Oradea-mare, — Beinș, — Vașcou.				Vașcou, — Beinș, — Oradea-Mare.							
	pleacă	Person.		Mixt.		pleacă	Person.		Mixt.		
Oradea-mare		3	50	2	40	Vașcou		4	30	2	30
Velența		4	05	2	51	Lunca-Baița		+4	42	+2	43
Felix		4	32	3	13	Rieni		+4	57	+2	59
Cordău		4	50	3	27	Sudrici		5	09	3	12
Țasa		6	07	4	31	Beinș		5	37	3	52
Drăgeșci		6	30	4	45	Șoncoiuș		+5	58	+4	15
Ceica		6	50	+5	00	B.-Ujlak		6	10	+4	27
Sombașag-Rogoz		7	46	5	47	Borz		+6	19	+4	37
Hollod		7	58	5	58	Șoim		6	35	4	58
Ginta		8	12	6	11	Ginta		6	56	+5	19
Șoim		8	38	6	36	Hollod		7	10	5	34
Borz		+8	53	+6	50	Sombașag-Rogoz		7	31	6	03
B.-Ujlak		9	05	7	01	Ceica		+8	07	6	49
Șoncoiuș		+9	18	+7	13	Drăgeșci		8	26	7	17
Beinș		10	04	7	47	Țasa		8	40	+7	33
Sudrici		10	27	8	09	Cordău		9	27	+8	31
Rieni		10	41	+8	21	Felix		9	40	+8	45
Lunca-Baița		10	58	+8	21	Velența		10	01	9	09
Vașcou <i>sosęce</i>		11	12	8	40	Oradea-mare <i>sosęce</i>		10	11	9	19

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
	pleacă	Person.					pleacă	Person.							
Oradea-Mare		10	20	4	25	7	30	Arad		5	10	11	20	9	35
Ósi		10	30	4	36	7	44	Curtici		5	39	11	49	10	07
Less		10	48	4	56	8	06	Chitighaz		6	14	12	20	10	54
Cefa		11	03	5	12	8	29	Ciaba		6	40	12	54	11	50
Salonta		11	26	5	37	9	08	Giula		7	27	3	05	5	26
Kötegyán		11	46	+5	57	9	37	Sarkad		7	47	3	27	5	56
Sarkad		11	57	6	09	9	51	Kötegyán		+7	56	3	39	6	09
Giula		12	21	6	34	10	21	Salonta		8	28	4	10	6	17
Ciaba		2	23	7	17	4	32	Cefa		8	42	4	34	7	47
Chitighaz		2	54	7	45	5	03	Less		9	04	5	—	7	51
Curtici		3	28	8	20	5	38	Ósi		9	21	5	19	8	16
Arad <i>sosęce</i>		3	55	8	48	6	05	Oradea-Mare <i>sosęce</i>		9	32	5	30	8	31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.